1843. — N°. 192.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

DONDERDAG 28 SEPTEMBER.

(De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels *f* 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

De beraadslaging over de begrootingswetten.

Van de beraadslagingen der Tweede Kamer over de begrootingswetten hangt voor een groot gedeelte het bestaan des lands af. Wordt de aangeboden tweejarige begrooting wederom aangenomen, zoo schijnt de toekomst donker, bijna hopeloos.

Wat zal er dan van de strenge eischen overblijven, met welke de vertegenwoordiging hare zitting begon? Hoe weinig opregt zoude zij dan schijnen op bezuiniging, vereenvoudiging aangedrongen te hebben? Het antwoord op de troonrede bleek dan eene enkele leus geweest te zijn., niet de taal van overtuiging.

Nederland staat thans op een keerpunt. Met vastberadenheid en moed is redding nog mogelijk; bij besluiteloosheid, zwakheid loopt alles gevaar.

Roekeloos zoude het zijn van een onder hooge belastingen zwaar gedrukt volk op nieuw te willen, dat het in eene jaarlijksche begrooting van zeventig millioenen voorzag, met het vooruitzigt om, daarenboven, door jaarlijksche deficits, óf den schuldenlast op nieuw te zien toenemen, óf nog daarenboven buitengewone belastingen te moeten opbrengen.

De vraag is niet meer, zouden de thans voorgedragene uitgaven wenschelijk zijn in gewone omstandigheden en bij gematigden bloei van alle takken van het volksbestaan; maar de vraag is, hoe zullen wij de uitgaven terugbrengen tot de tegenwoordige inkomsten, welker verminderde opbrengt bewijst, dat zij reeds tot te groote hoogte opgevoerd zijn?

Voor de vertegenwoordiging is het ligt, ja te zeggen op de ministeriële ontwerpen, maar zij berekene, of het volk even gewillig tot de uitvoering zal medewerken en welke de gevolgen kunnen zijn, wanneer het eenmaal moede wordt op te brengen voor eene huishouding, op onmatige schaal opgedreven. Het kent genoeg zijne krachten, om niet als eene *chose imposable et corvéable à merci* te willen behandeld worden. Men beware het land tegen altijd mogelijke treurige uitersten.

Neemt men de uitgaven aan, gelijk zij door de ministers geraamd zijn, zoo behoort men ook in de middelen te voorzien, en wanneer men dan bij de bestaande belastingen nog nieuwe voegt, hoe zal men dan in het te-kort, dat ons ook dit jaar bedreigt, voorzien? Dan zal eene buitengewone belasting den laatsten genade-stoot geven, of maakt men, om daarin te voorzien, nieuwe schuld, zoo zullen ook nieuwe belastingen wederom noodig zijn, om hare renten te kunnen betalen.

Het is hier niet de begrooting van het een of ander ministerie, dat verwerping verdient; het is de gezamenlijke begrooting. Door het aannemen van het eene hoofdstuk en het verwerpen van het andere, zoude men niet alleen onbillijk zijn jegens hem, wiens departement dit betrof, maar men zoude de zaak uit haar verband rukken. De begrooting der verschillende departementen maken een geheel uit; de som, waarop dat geheel geraamd wordt, is te groot: men wenscht, men behoeft niet enkel partiële bezuinigingen, maar men wil algemeene vereenvoudiging des bestuurs, men wil geene uitgaven goedkeuren, voor dat men den ganschen toestand van 's rijks geldwezen kent. De Kamer heeft het in hare handen die beide te verkrijgen; laat zij, even als vroeger, deze gelegenheid ongebruikt, struikelt zij weder over het onderworpen geloof van zoo vele kortzigtige leden, aan welke de treurigste ondervinding-zelve geene voorzigtigheid leert, en die altijd, »voor ditmaal, hoewel schoorvoetende en uithoofde van de bijzondere omstandigheden," aan de ministers votums geven van vertrouwen: wie verzekert haar, dat zij over twee jaren in staat zal zijn, om het kwaad, dat zij heden toelaat, te herstellen? Wie waarborgt haar, dat niet nieuwe ongelukken, zware rampen zich bij de tegenwoordige kwijning voegen zullen en zal het haar dan niet te laat berouwen, dat zij noch moed, noch vastheid van geest genoeg bezat, om, toen zij nog redding aanbrengen kon, het kwaad te stuiten?

Zwaar is de pligt, die thans op de vertegenwoordigers der natie rust. Dat de feilen hunner voorgangers, van welke wij de naweeën ondervinden, voor hen niet verloren zijn, maar hun een baken zijn van de klippen, voor welke zij zich te wachten hebben!

Buitenlandsche berigten.

DENEMARKEN.

Koppenhagen, 18 *sept.* Dezer dagen heeft kapitein *von Henckel*, lithograaf bij den generalen staf, hier eene door hem uitgevondene en vervaardigde lithografische veldpers ten toon gesteld. Deze pers is op eenen ten dien behoeve vervaardigden ligten wagen ingerigt, welke met twee paarden bespannen ieder leger in het veld kan volgen, en waar het vereischt wordt, op iedere plaats, onder den blooten hemel iedere order, teekening, enz., schrijven of teekenen, en afdrukken kan, zonder dat er langer tijd voor noodig is dan in iedere lithografische drukkerij. De wagen bevat alles, wat voor de uitvoering der werkzaamheden noodig is, waartoe alle mogelijke partij van de ruimte is getrokken, en in geval van slecht weder kan er nog eene tent over den wagen gespannen worden. De geheele inrigting kost 900 R.-thaler. Deze veldpers is door den koning van Hannover besteld, en gaat heden naar het kamp bij Luneburg af, waar de uitvinder dezelve aan vele der eerste legerhoofden van Europa vertoonen zal, en deze dezelve theoretisch en praktisch kunnen beoordeelen. (*Pr. A. Z.*)

ZWITSERLAND.

Appenzell. Op den feestdag van *Maria*-geboorte dreigde pastoor *Weishaupt von Brüllisau* aan het slot zijner predikatie, dat, wanneer hij iemand op dezen dag zag oogsten, hij op dezen zou schieten. Een zijner buren, *Fuchs* genaamd, deed het niettemin. De pastoor, hem ziende, haalde terstond zijn geweer, en schoot werkelijk een twintigtal hagelkorrels in het been van *Fuchs*. Een tweede boer, op wien hij eveneens aanlegde, kon nog ontvlugten. De regering wilden den geestelijken heer doen arresteren, maar de inwoners van Brullisau, die, naar het schijnt, vermaak scheppen in deze geestelijke snaphaan-oefeningen (*Schiesz-übungen*), lieten het niet toe. De bisschop bemoeit zich nu met de zaak. Intusschen baart deze gebeurtenis meer opzien dan de beruchte klooster-kwestie, in welke het volk weinig deel neemt.

PRUISSEN.

Berlijn, 22 *sept.* Den 15den october, den geboortedag van onzen koning, zal de spoorweg van hier naar de Belgische grenzen plegtig geopend worden. Van de zijde van België wordt alles aangewend, om deze inwijding, waaraan zich voor dezen staat zoo vele verwachtingen knoopen, regt feestelijk te maken.

Berlijn, 23 *sept.* Ofschoon de keizer van Rusland van hier den weg naar Warschau heeft ingeslagen, zoo zijn toch vele personen aan ons hof nog van meening, dat de keizer, na de revue, welke in den omtrek van Lowicz gehouden zal worden, zich weder over Berlijn en Brunswijk naar Hannover en van daar naar Luneburg, bij het kamp van het tiende Duitsche bondskorps, begeven zal. Men is ten zekerste onderrigt, dat zijne majesteit de koning van Hannover uit London, door eigenhandige brieven, zoowel den keizer van Rusland als onzen koning tot dat militaire schouwspel genoodigd heeft, en dat beide monarchen deze uitnoodiging ook hebben aangenomen. Of er nu soms omstandigheden tusschen beiden zijn gekomen, welke den keizer genoopt hebben deze toezegging terug te nemen, hieromtrent weet men niets met zekerheid.

FRANKRIJK.

Parijs, 24 *sept.* Onderscheiden bladen beginnen het er bijzonder op toe te leggen, om den openbaren geest tegen het wapen der forten op te zetten en ter ondersteuning van deze pogingen is er eene petitie in omloop gebragt, aan welke onder anderen de bladen *le Commerce*, *la Reforme*, *la Nation*, *le Charivari*, *la Gazette de France*, *la Quotidienne*, *la France* en *l'Echo Français* zich aangesloten hebben. Ook in de departementen wint deze gisting niet weinig veld, en onder de bladen, die zich daar voor de petitie verklaren, doet zich onder anderen onderscheiden het *Journal de Cherbourg*, hetwelk zijn gevoelen aldus resumeert: »Herziening van de wet van 1841, en weigering van alle verdere subsidie, hetzij tot voltooijing van den opbouw, hetzij tot wapening der vrijheidmoordende forten."

— Met de laatstelijk te Havre aangekomen tijdingen uit Brazilië heeft men berigt van een vreesselijk ongeluk, aan de stad Bahia overgekomen; zie hier wat daaromtrent geschreven wordt:

»Een allerbeklagelijkste ramp heeft een deel der stad Bahia, in Brazilië, vernield. Tot beter begrip van het verhaal achten wij dienstig, hetzelve door eene korte beschrijving der plaatselijke gelegenheid te doen voorafgaan.

»De stad Bahia of San Salvador, aan de noordzijde der heerlijke baai van dien naam gebouwd, scheidt zich in twee deelen, de hooge en lage stad. De eerste nederzettingen zijn in het laatste deel geschied, dat zich, evenwijdig met de zee, op eene smalle strook gronds uitbreidt, boven welke zich een bijna loodlijnige bergwand verheft. Naarmate de stad in welvaart toenam, en men lucht en ruimte zocht te winnen, klanterde zij als het ware tegen de hoogte op en bestrooide deze met hare landhuizen. Allengskens is deze liefelijke bergvlakte met rijke kloosters en prachtige, soms met marmer bekleede gebouwen, bedekt geraakt, en tegen het eind der Portugesche heerschappij had dit gedeelte der stad eenen aanmerkelijken trap van luister bereikt Daar vindt men het paleis der regering, de publieke inrigtingen, de fraaiste kerken en een' kruidtuin, van waar het oog een der schoonste uitzigten van geheel de wereld omvat.

»De lage stad ondertusschen, met digt opeengedrongen huizen bedekt, wordt uitsluitend bewoond door den handel, die er al de gemakken, welke hij behoeft,

kan vinden in de nabijheid van het tolkantoor, van de reede en van de ruime aan zee uitkomende pakhuizen. Om de gemeenschap met de, haar als het ware boven het hoofd hangende hooge stad te onderhouden, heeft de lage stad niet anders dan verscheiden *laderas* of uiterst steile rieheltrappen, even gevaarlijk in het opals in het nederklimmen, en op welke men zich bezwaarlijk anders dan in draagstoelen waagt, hetgeen niet belet, dat het verkeer langs dezelve buitengemeen druk is.

»Het schijnt nu, dat er in de eerste dagen der maand julij jl. te Bahia zware regens gevallen zijn en de gronden zoo zeer doorweekt hebben, dat den 9den een deel der hooge vlakte, waarop de bovenstad gebouwd is, losgelaten heeft en op de beneden-stad is neergestort, waar het eene menigte pakhuizen overstelpt, geheele blokken huizen onderstboven geworpen en de kerk del Pillar onder geweldige aardklompen bedolven heeft. Eene menigte menschen, die juist siëste (middag-slaap) hielden, zijn levend begraven geworden, onder anderen, geheel de geestelijkheid der kerken van Rio Fundo en del Pillar.

»Men kan denken, welk eenen schrik zoo ijsselijk eene gebeurtenis in de beide deelen der stad verwekt heeft, en hoe hoog die schrik nog gerezen is, toen eene waarschuwing van den kant der policie den ingezetenen kennis gaf, dat de ingenieurs der regering den val van geheel den bergtop voorzagen, van het klooster de la Solidade tot aan den schouwburg. Dit is omtrent een derde deel van de lengte der stad, die ongeveer drie duizend (Ned.) ellen lang is. In een oogenblik waren al de wijken ontvolkt, het tol-kantoor en de pakhuizen gesloten, en alle zaken stonden stil. Den 31sten juli evenwel (daar het weder beter geworden en er geen nieuw ongeluk gebeurd was) had men weder eenigzins moed gevat. Ettelijke winkels waren heropend en men was, al bevende, op nieuw begonnen handel te drijven.

»Met deze dagteekening houden de berigten op, en de hierboven medegedeelde bijzonderheden zijn de eenige, die ons geworden zijn."

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, *26 sept.* Heden zijn bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal de beraadslagingen over de ontwerpen der staats-begrooting voor 1844 en 1845 aangevangen.

Z. Exc. de minister van justitie, *ad interim* belast met het beheer van het departement van financiën, heeft die beraadslagingen geopend met eene rede, waarin Z. Exc. het gewigt van het oogenblik en het standpunt der regering en van hem, minister, schetste. Hij herinnert, wat er sedert mei jl. was voorgevallen; dat, na de afstemming der conversie-wet, een ander minister opgetreden is, die trachtte, om door eene belasting op het inkomen in de behoefte der schatkist te voorzien. Hoezeer de bezwaren, daaraan verbonden, der regering niet ontsnapt waren, heeft de Kamer het gedane voorstel minder doeltreffend geoordeeld en deed zich eene eventuële verwerping van het voorstel vooruitzien, zoodat de behandeling van dit ontwerp een nutteloos tijdverlies zou zijn geweest. Bij het verslag der centrale afdeeling nopens dit onderwerp, werd door de groote meerderheid der Kamer, een ander middel, namelijk eene algemeene belasting op de inkomsten, aan de hand gegeven. De nieuwe minister zag zich door de afkeuring van zijn voorstel genoodzaakt zijn ontslag te nemen, hetgeen den koning zich verpligt vond ten slotte in te willigen. De regering bevond zich nu in het alternatief óf, om in strijd met artikel 123 der grondwet met de nieuwe inkomsten-belasting de begrooting in te trekken en den onzekeren stand van zaken te doen voortduren, óf in het beheer van het departement van financiën op eene wijze te voorzien, welke het der regering mogelijk maakte, om den zoo heilloozen staat van onzekerheid te doen ophouden. Bij den ophanden zijnden tijd der beraadslagingen over de begrooting deden zich daarbij vele moeijelijkheden op. Intusschen konden of mogten die beraadslagingen niet uitgesteld worden. In dien stand van zaken vestigde 's konings keuze zich op Z. Exc., als tijdelijken minister. Z. Exc. ontveinsde zich de moeijelijkheid der taak niet; doch werd vooral bemoedigd door de waardering van den stand van het oogenblik en door de beschouwing van de gevaren, waaraan een voortdurende staat van onzekerheid het crediet en de instellingen van het vaderland bloot zou stellen. Bovendien werd Z. Exc. door de eerlijkheid der bedoelingen van het hart, dat warm voor koning en vaderland slaat, gerustgesteld.

Z. Exc. gaat daarop na wat er gebeurd is. Hij meende daarin de geruststellende verzekering te mogen vinden, dat er nopens de algemeene belasting, op de inkomsten, als middel, om in de behoeften van de schatkist te voorzien, tusschen de regering en de Kamer eenstemmigheid bestond. Ook Z. Exc. gaf aan dat middel de voorkeur, mits het voor eenen bepaalden tijd werd uitgeschreven, met het redelijk vooruitzigt, dat het, in verband met andere voor de natie, minder drukkende financiële maatregelen, na het verstrijken van dien termijn, zou ophouden noodig te wezen. Er bestond alzoo geene reden, welke hem belette, den koning in overweging te geven, het brengen van de noodige veranderingen in de wet op de middelen. De geëerbiedigde koning vereenigde zich niet alleen met dat voorstel, maar magtigde hem reeds nu de verzekering te geven; dat hij ook in deze zich aan het hoofd van zijn volk zou plaatsen en met hetzelve de offers brengen, welke de omstandigheden vorderen. Onze doorluchtige kroonprins zal den weg volgen, hoogstdenzelven door het voorbeeld van zijnen vader gewezen.

Z. Exc. vond zich in de vervulling der hem opgelegde taak versterkt door den in de Kamer geuiten wensch, om eene, hoezeer dan ook eenigzins gewijzigde conversie-met te zien voordragen, een' wensch, welke alleen vervuld kan worden, bij heilige naleving der bestaande verbintenissen en nadat het openbare crediet gevestigd zal zijn.

Z. Exc. verklaart steeds bezuinigingen te hebben voorgestaan en rusteloos op het spoor van volharding en langzamen vooruitgang voort te gaan, langs hetwelk die alleen kunnen worden verkregen.

Vooral werd hij echter bespoedigd en versterkt, ten gevolge van den in de Kamer heerschenden geest De Kamer toch hecht, zoo hij zich niet bedriegt, aan behoudende beginselen.

Behoud van hetgeen bestaat, zoo wel ten opzigte van onze staats-wet, als ten opzigte van het openbaar crediet. Hij vermeent, dat de meerderheid der Kamer de staats-wet niet voor volmaakt houdt, maar van oordeel is; 1o. dat eene herziening van de grondwet geene bezuiniging van groot belang zou kunnen voortbrengen, 2o. dat aan geene herziening kan of mag gedacht worden op een tijdstip, waarin vóór alles de financiën geregeld en het evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten hersteld behoort te worden, 3o. dat er bij de natie geen oogenblik onzekerheid behoort te bestaan zoowel omtrent de bedoelingen van de regering, als omtrent de overtuiging van de Kamer, ten opzigte van deze beide stellingen. Hij houdt zich overtuigd, dat de meerderheid der Kamer niet met woorden, maar met daden, bereid zal zijn, de regering in de vasthouding daarvan te ondersteunen en dat zij zulk een plechtanker niet zal loslaten ten behoeve van overwegingen van minderen invloed. Wat aangaat het crediet van den staat, is Z. Exc. van oordeel, dat eene schending van hetzelve niet alleen ongeoorloofd, maar uit meer dan een oogpunt hoogst gevaarlijk zou zijn.

Het erkennen en vasthouden in de Kamer van opgemelde behoudende beginselen, ook omtrent het crediet van den staat, schonk hem moed en vertrouwen in de toekomst van het dierbare vaderland.

Nog werd Z. Exc. versterkt door de verklaring der centrale afdeeling, aan het einde van haar verslag, nopens de inkomsten der belasting gedaan, dat de Kamer spoedig tot eene regeling van 's rijks financiële aangelegenheden wenscht te geraken, en dat hij wenschte mede te werken tot het daarstellen der middelen, om het verbroken evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten te herstellen.

Ten slotte wijst de minister op het belang, dat er in gelegen is, om vóór het uiteengaan der vergadering, door een krachtig votum, harerzijds een einde te maken aan al de onzekerheid, welke ontstaan is, omtrent het middel, waardoor het verschil tusschen uitgaven en ontvangsten gedekt zal worden.

Z. Exc. somt daarna de gevolgen op, welke uit eene verschuiving van het ten einde brengen der begrootings-wetten zouden kunnen voortvloeijen. Aan het gebruik van den eersten termijn der Belgische schuld, een kapitaal van veertig millioenen schats, kan vóór dien tijd niet gedacht worden. De tweede termijn is niet opvorderbaar dan zes maanden, nadat bij de wet het bedrag van den eersten termijn vernietigde effecten zal kunnen worden vertoond.

Z. Exc. betoogt wijders, dat het geen bezwaar kan opleveren, dat Z. Exc. slechts tijdelijk met het be der financiën is belast. Hij is als zoodanig, eve eder ander minister, verantwoordelijk. De uit te digen wetten verbinden zijnen opvolger. De am nooten, die den tijdelijken minister omringen, de bovendien zijne beschouwingen.

Na de ontwikkeling van een en ander zegt Z. dat hij wenscht mede te werken tot behoud van wat behouden moet blijven en dat hij tot beforder van het welzijn van vorst en volk, alles zal doe wat zijne zwakke krachten vermogen. En wann hij op de gevolgen heeft gewezen, welke hij wens vermeden te zien, zal hij, welke ook de uitslag ner pogingen mogen zijn, de op hem rustende plig vervuld hebben.

Na het houden van de rede door den minis zijn de beraadslagingen dadelijk voortgezet en he de heer *van Hoorn van Burgh* het eerst het wo gevoerd.

Deze heer onderzoekt, in hoe verre eene herzien der grondwet wenschelijk zou zijn. Hij wederspre het, dat zoodanige herziening als het eenige redmidd als het plechtanker van ons bestaan moet worden schouwd.

De redenaar treedt in eene historische beschouwi nopens den staat der financiën van af het jaar 18 Steeds zijn er deficits geweest, heeft er vermeerder van schuldenlast en interest-betaling plaats gehad. moeijelijkheden, om een politiek evenwigt te onderh den, heeft op de uitgaven een' verderfelijken invl uitgeoefend. Gemis aan overeenstemming tussch Noord- en Zuid-Nederland heeft de regering genoo zaakt het cijfer der begrooting binnen engere perk te bepalen. Dit was echter niet goed; daardoor een kunstmatige toestand geboren geworden. Daardo zijn de financiële verwikkelingen erger geworde Daardoór is men buiten de kennis van den ware stand van zaken geraakt. De zwakheid der regeri in 1830, de besluiteloosheid der bondgenooten is aller-verderfelijkst voor 's lands financiën gewee Tien jaren van buitengewone krachtsontwikkeling; stilstand in den handel, welke zich allerwege he geopenbaard, en ook hier van invloed is geweest, voo op de koloniale inkomsten: dit alles is als een zame loop van omstandigheden te beschouwen, welke oo zaken zijn van den kommervollen toestand, waa zich ons land bevindt. Dezelve is verergerd door stoutheid en aanhoudende aanvallen, waaraan re ring en Kamer blootgesteld zijn. Daardoor wordt vertrouwen verloren, en de regering in hare midde tot herstel verlamd. Het is meer dan tijd, zegt spreker, dat men, met opoffering van zijne eige meening, de regering ondersteune. Dan alleen ku nen de wonden geheeld worden, welke het gevolg van een zamenloop van omstandigheden.

Thans tot de behandeling der begrootings-wett overgaande, zegt de redenaar, dat dezelve over algemeen, niet het gemeen overleg der Staten-Gener naar een stelsel van bezuiniging zijn voorgedrage dat het uiterste punt bereikt heeft. De regering he blijken gegeven, dat het haar ernst is, om bezui gingen en duidelijkheid in 's lands financiën in voeren. Zij heeft getoond, vroegere denkbeelde waaraan zij vasthield, op te offeren. In volgende ren zou kunnen blijken, waar nog te bezuinigen vallen, of waar men welligt ten deze reeds te ver gaan is. Vereenvoudiging is een woord, dat in mond is. Maar, waarop zou nog te vereenvou vallen? Kan men de Eerste Kamer, den raad state afschaffen? Beide zijn noodzakelijk. Het eers een gevolg van elken constitutionelen vorm. Het la een waarborg, dat een minister geen' maatregel in strijd met het algemeen belang. Kan men provinciale inrigtingen veranderen? Deze zijn oude dagteekening. Het zou gevaarlijk wezen daa de hand te slaan. De geschiedenis van 1795 is wezig om dit te staven. Zou op de regterlijke in lingen kunnen vereenvoudigd worden? De rede is van dat gevoelen. Hij acht twee geregtshoven doende en de suppressie van onderscheidene reg ken mogelijk. De jongste beraadslagingen over ontwerp hebben echter aangetoond, dat het ge elijk belang ook hier eene vereenvoudiging mogelijk maakt. — Een ander punt tot vereenv diging willen velen in de afschaffing der zooge de centralisatie zien. Ook de redenaar is tege overdreven geest van centralisatie, zoowel, om in strijd met de grondwet is, als omdat de noodeloozen omslag leidt. Edoch, om in ee men zin aan provinciale en gemeente-best

te geven wat nu aan het hoofdbestuur is opgedragen, acht hij zeer gevaarlijk, daardoor zou alle eenheid weggenomen, de loop der zaken bemoeijelijkt worden. De geschiedenis van ons land heeft geleerd, wat het gevolg is, wanneer de magt aan plaatselijke en gewestelijke besturen wordt verleend.

Doch wat is van die hoog opgegeven bezuinigingen, waarvan sommigen gewagen.

Er zijn publicisten, die van eene bezuiniging van 8 tot 10 millioen gewagen. De belastingen zouden worden verminderd, onze schulden afgelost: er zou zelfs eene reserve-kas gevormd worden. Dit voorwaar klinkt zeer schoon; het zijn echter niet anders dan woorden en begoochelingen. Wij hebben eene begrooting van 70 millioen. Daarvan gaat af de helft voor rente-betaling; 3 millioen voor uitgaven bij de grondwet bepaald; 2 millioen voor de eeredienst, enz., zoodat er in het geheel 30 millioen zijn aangewezen tot bestrijding der geheele huishouding van staat. Neemt men nu hiervan de noodige uitgaven voor het krijgs- en zeewezen, dan blijven er in het geheel 12 millioen voor het inwendig beheer over, d. i. voor vaatwerken, armwezen, pensioenen, ambten enz. Neen voorzeker, wanneer men dit alles in het oog houdt, kan er niet meer bezuinigd worden. Ging men daartoe over, dit zou van onberekenbaren invloed zijn op zoo vele huishoudens, die tot armoede zouden vervallen, en waardoor de algemeene ontevredenheid zou vermeerderen. Wat de middelen betreft, dezelve sluiten met de uitgaven. Er is geen te-kort. Wel zullen de aangewezen middelen een onderwerp van nader onderzoek moeten uitmaken; dit zal echter in de eerstvolgende maanden geschieden. — Eene verwerping der begrootings-wetten zou tot een uitstel leiden, welke een staat van onzekerheid zou doen geboren worden, allermoeijelijkst voor de regering, en waarvan de gevolgen onberekenbaar zijn. De redenaar zal daartoe niet medewerken.

De heer *Verwey-Mejan* bestrijdt de voordragt; hij vindt het cijfer te hoog, vooral als men nagaat, dat wij in een' tijd van vrede leven. Men behoort radicale middelen van herstel aan te wenden.

De heer *van Heloma* komt hierna aan het woord.

— Bij de gouverneurs der provinciën is ontvangen eene missive van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, van den 11 dezer maand, No. 222, 7de afdeeling, houdende mededeeling dat, ten gevolge van de onvermijdelijke noodzakelijkheid, welke door de overgroote toeneming der bevolking van de koloniale gestichten der Maatschappij van Weldadigheid, in verband tot de overeenkomst tusschen de Regering en die Maatschappij aangegaan, is ontstaan, om de opzending naar de Ommerschans van degenen, die zich daartoe geheel vrijwillig en zonder gebedeld te hebben, aangeven, althans voor eenigen tijd te doen ophouden en gebruik makende van de bevoegdheid, daartoe bij het 1ste artikel van Zr. Ms. besluit van den 25 Februari 1842, No. 82 verleend de werking van het 1ste artikel van het koninklijk besluit dd. 12 October 1825 No. 175, voorloopig en tot deswegen nader door Z. Exc. zal worden beschikt, is geschorst, te rekenen van den 1sten October aanstaanden af aan; dat echter degenen, die zich voor dien dag ten voorschreven einde hebben aangemeld, op de gewone wijs naar de Ommerschans kunnen worden opgezonden, zijnde het evenwel hoogst wenschelijk, dat het getal van deze zoo gering mogelijk zij en dat door dezen maatregel in niets wordt gederogeerd aan de bestaande voorschriften tot opzending van ter zake van bedelarij of landlooperij veroordeelden naar meergenoemd etablissement, of van weezen, vondelingen en verlatene kinderen naar Veenhuizen, noch ook aan die, vervat in het 15de artikel van het Koninklijk besluit van den 17 Augustus 1827 No. 125.

Haarlem, *24 sept.* Heden heeft in het naburige Zandvoort de eerste bijeenkomst plaats gehad van eene *Societeit tot aanmoediging van de verbetering van het paardenras*, welke zich dezer dagen hier te lande heeft gevormd. Deze Societeit stelt zich voor, om door het houden van wedloopen en harddraverijen in eene duin-vallei te Zandvoort, en door het uitloven van premiën aan de beste hier te lande gekweekte paarden, dezen tak van onze veeteelt te verbeteren en deszelfs voortbrengselen in waarde te doen stijgen. Naar men verneemt, heeft het Z. M. koning *Willem Frederik*, als HH. KK. HH. de prinses van het Koninklijke huis, de oprigting der societeit bevorderd.

Arnhem, *27 sept.* Bij besluit van den 22sten september 1843 is door Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, tot conrector aan het gymnasium alhier benoemd de heer *Didericus Janus van Stegeren*, phil. theor. mag., litt. hum. et jur. utr. doctor, conrector aan de latijnsche scholen te Kampen.

Tweejarige staats begrooting, over de jaren 1844—1845. Algemeen verslag N°. 2

(Vervolg van n°. 193.)

Ten aanzien van het 4de artikel der 3de afdeeling van dit hoofdstuk is opgemerkt, dat, daargelaten het oordeel over de vraag, of de toetreding van *Limburg* tot den Duitschen bond als eene verpligting op Nederland rustende kan worden aangemerkt? — hetgeen vele leden meenden te moeten bestrijden, — er wel geen geen bezwaar zal bestaan, om door eene gewijzigde omschrijving van het artikel alle gevolgtrekking ten praejudicie van Nederland te vermijden, weshalve in bedenking wordt gegeven, om, in plaats van *bijdragen wegens Limburg*, te stellen: *toelagen aan Limburg wegens bijdragen.*

Hoofdstuk IV. Zeer vele leden hebben betuigd, met bevreemding te hebben opgemerkt, dat de kosten van administratie van het departement van justitie niet alleen niet zijn beperkt, maar zelfs, hangende het onderzoek over de begrooting, nog zijn verhoogd. Men vond daarin een bewijs gelegen, dat bij dit departement nog niet die zucht tot strenge spaarzaamheid heerscht, welke door de omstandigheden wordt gevorderd. In het bijzonder was men van oordeel, dat, aangezien het inwendig beheer der gevangenissen door de commissiën van administratie hoofdzakelijk en geheel onbezoldigd wordt waargenomen, de kosten van het bestuur voor dit onderwerp uitgetrokken nog zeer aanmerkelijk zouden kunnen worden ingekort.

De groote meerderheid heeft verklaard, met leedwezen te hebben ontwaard, dat bij de regering het denkbeeld is ontstaan, om in de provinciën *Noord-Braband* en *Limburg*, mitsgaders in het 4de en 5de district van *Zeeland*, het corps maréchaussée af te schaffen, en door geregtsdienaren te doen vervangen. Men vreest, dat daardoor een zeer gevoelige slag aan het politie-wezen in die provinciën zal worden aangebragt, en de veiligheid der personen en goederen daardoor in de waagschaal zal worden gesteld. Als grens-provinciën en voor een groot gedeelte palende aan landen, waar de maréchaussée is ingevoerd, bestaat in die gedeelten van het rijk meer dan elders de behoefte aan een krachtig werkend politie-corps, tot wering van vreemde boosdoeners, en om landlooperij en bedelarij tegen te gaan. Ten bewijze van de diensten, welke men van de maréchaussée mag verwachten, heeft men aangevoerd, dat sedert eenige maanden in de onmiddelijke nabijheid der grenzen aan de zijde der gemeenten *Bergeijk Luiksgestel*, door het Belgisch bestuur een kanaal wordt gegraven, waaraan eenige duizenden personen werkzaam zijn, en waaronder gewis het schuim van velerlei natiën gevonden wordt, zonder dat, ten gevolge van de goede surveillance der maréchaussée, tot dusverre op ons grondgebied daarvan eenige overlast is ondervonden. De afschaffing van dit nuttig corps, hetwelk gedurende deszelfs 25-jarig bestaan de meest gewigtige diensten heeft bewezen, en welks vervanging door geregtsdienaren volstrekt niet aan het doel zou beantwoorden, werd dan ook door de groote meerderheid volstrektelijk afgekeurd, die veeleer zou gewenscht hebben, dat de staat onzer financiën eene uitbreiding van die inrigting hadde gedoogd.

Met betrekking tot het cijfer der uitgaven, wegens algemeene justitie-kosten, hebben sommige leden, in weerwil van de geruststellende verzekeringen, daaromtrent bij de memorie van beantwoording gegeven, hunnen vorigen twijfel ten aanzien van de genoegzaamheid van de uitgetrokkene som herhaald. Zij hadden daarbij, onder anderen, het oog op den post, voorkomende op pag. 58 der laatste staats-rekening, alwaar, onder de voorschotten en betalingen van verschillenden aard eene som van *f* 225,000 wegens justitie-kosten en geheime politie is gebragt, terwijl sommigen vooronderstelden, dat, tot verdere aanvulling van dien post, ook gelden uit de *f* 500,000 voor onvoorziene uitgaven waren geput. Het kon bij die leden geen ingang vinden, bij het aanwezen van eenen achterstand tot zulk een aanzienlijk bedrag, dat de som van *f* 175,000, voor dit onderwerp thans aangevraagd, en waarbij nog is moeten gerekend worden op de vermeerdering van justitie-kosten ten gevolge van de voorgenomen regterlijke reörganisatie, voldoende zoude kunnen wezen. Die leden zijn daardoor geleid tot het denkbeeld, om het lage cijfer van dezen post in verband te brengen met de verminderde raming van de opbrengst der posterijen, ad *f* 42,879.42½, ter zake van vrijstellingen van porto's voor de regterlijke autoriteiten, tegenover welke vermindering althans geene evenredige vermindering van uitgaven is gesteld geworden. Het is dus wenschelijk, dat omtrent dit punt door de regering voldoende inlichtingen mogen gegeven worden. Overigens is bij de behandelingen van dezen post ook door vele andere leden twijfel geopperd omtrent de genoegzaamheid van de verhooging, waarop, voor het geval der aanneming van de wet op de regterlijke organisatie door de regering gerekend is; doch, vermits dit punt speciaal behandeld is in het voorloopig verslag nopens dat wets-ontwerp, neemt men de vrijheid zich daaraan thans te gedragen. Het ligt voorts in den aard der zaak, dat de wijzigingen, welke sommige posten van dit hoofdstuk, als gevolg van de veronderstelde aanneming dier voordragt, hebben ondergaan, thans geen onderwerp van overweging hebben kunnen uitmaken, en dat men zich dus ten dien opzigte het eindoordeel voorbehouden heeft, in verband met de beslissing der wetgevende magt nopens meergemeld ontwerp; waarbij men echter vermeent te moeten opmerden, dat de besparing wegens inkrimping van het getal der kantongeregten, bij de tegenwoordige begrooting reeds voorgedragen, altoos afhankelijk zal zijn van eene wettelijke voordragt, welke nog niet is ingediend, en derhalve nog in het minst niet kan worden gewaardeerd.

Vervolg hierna.

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

Een kind weende; »waarom huilt gij?" vroeg deszelfs vader: »wilt gij eten?" »Neen!" »Drinken?" »Neen!" »Slapen?" »Neen!" »Nu, wat wilt gij dan?" »Huilen!" antwoordde het kind.

Hiermede werden wel eens vergeleken zij, die, hetzij onder bewimpelde voordragt, hetzij meer openbaar, in de wijze van bestuur der zaken des lands, teregtwijzingen gaven en durfden aantoonen, hoe, duizenden bij duizenden uitgegeven wordende, eindelijk tot een verbazend te-kort, in de thans bodemlooze schatkist moesten leiden.

Of zulks nog het geval is, willen wij niet vragen, want ieder is overtuigd, dat er bezuinigd moet worden; niet om hetgeen te-kort is weder in te halen, maar om slechts de gewone uitgaven, door gewone en buitengewone ontvangsten te kunnen dekken; immers worden er bezuinigingen ondernomen, welke, getoetst aan de grondwet, bij den nadenkenden beschouwer de gedachte doen geboren worden, of zij dien toets zonder tegenspraak kunnen doorstaan.

De minister van binnenlandsche zaken zelfs bepaalt, omdat het belang der schatkist vordert zooveel mogelijk uitgaven te vermijden, dat van nu voortaan slechts ééne inspectie 's jaars, over de met onbepaald verlof van hunne korpsen afwezige miliciens door de militie-commissarissen zal gehouden worden; men juicht die bepaling toe, al is zij ook in strijd met art. 40 der wet van 28 november 1818, *Staatsblad* n°. 41.

Op deze en dergelijke wijze kunnen vele uitgaven bespaard worden, en ook hier geldt het spreekwoord: *vele kleinen maken een groot;* maar er zijn andere middelen ter besparing van uitgaven dan deze, waardoor niet alleen aanzienlijke tractementen uitgewonnen, maar de geregelde gang der administratie niet gestuit, integendeel, bevorderd wordt.

Afschaffing van overtollige ambtenaren is een algemeene wensch, en lof verdienen die leden onzer volksvertegenwoordiging, die met zoo veel klem hunne stem verheffen tegen het bijbehouden van meer dan twee provinciale hoven, en verders op eene vermindering van regtbanken en kanton-geregten aandringen.

Dan, het is niet alleen de regterlijke magt waaraan en waarin bezuiniging, vermindering en vereenvoudiging kan en moet gezocht worden; — de administratiën zijn te omslagtig en daarbij te veel ambtenaren; dit toch is het eenstemmig gevoelen, en wij willen voor dit oogenblik ons slechts tot een dier velen bepalen en daaruit het bewijs leveren, dat, behalve bij de regterlijke magt, ook eene dadelijke op-zijde-stelling van anderen mogelijk is, wanneer bezuiniging ernstig beöogd wordt.

Wij hebben het oog gevestigd op de *districts-commissarissen.* Men vindt deze in *Gelderland*, *Noord-Braband* en *Zeeland*, in de overige provinciën kent men dit tusschen-bestuur niet; daar zijn de burgemeesters ten platten lande bekwaam genoeg om directelijk met den heer gouverneur der provincie te kun-

nen corresponderen en hunne rapporten, berigten en adviesen behoeven geene keur te ondergaan, alvorens bij die autoriteit aan te komen.

Het is niet tegen te spreken, dat, indien de districts-commissarissen inderdaad zoo noodig zijn, om den gang van zaken te bevorderen, het alsdan eene groote onbillijkheid is, dat het grootste gedeelte des rijks van deze tot nu gehandhaafde ambtenaren, verstoken blijve en dat, dus voortgaande, het bestuur van de eene provincie meer kost dan dat der andere. Of zouden de burgemeesters ten platten lande in de provincie Gelderland, Noord-Braband en Zeeland zooveel ongeschikter zijn, dan die in de overige provinciën des rijks? moet daar een ambtenaar wezen die de verschillende takken van bestuur, met de plaatselijke autoriteit tot een onderwerp van gemeenschappelijk overleg voorneemt, bestaande moeijelijkheden met haar overweegt, om deze door hunne teregtwijzingen uit den weg te ruimen. Het is meermaals als eene vernedering voor de burgemeesters beschouwd, en men blijft het ook als zoodanig beschouwen, dat zij bij het gewestelijk bestuur zoo weinig vertrouwen verdienen, dat het hun, met uitzondering van eenige vakken van administratie, ontzegd is directelijk met den gouverneur hunner provincie te mogen corresponderen, en dat het noodzakelijk zoude zijn, dat de plaatselijke secretariën telken half jaar moeten worden geïnspecteerd, de kassen der gemeente-ontvangers opgenomen, de kleeding en wapening der veldwachters onderzocht, alsof de burgemeesters, secretaris, assessoren en raadsleden voor deze werkzaamheden niet genoegzaam bekwaam waren.

Er zijn, het is waar, thans bedenkingen gerezen, tegen de voldoening der jaarwedden, van de districts-commissarissen uit 's lands kas; deze behoorden ten laste der provinciën te komen, — het is een oud zeggen, of men van de kat of van den kater gebeten wordt, bijten is bijten, en aangenomen, dat werkelijk deze jaarwedden op de provinciale begrooting werden gebragt, in plaats van op die van het ministerie van binnenlandsche zaken, onderging zulks wat het wezen der zaak betreft geene verandering. Hebben de provinciën zooveel geld, dat zij de duizenden, welke de districts-commissarissen jaarlijks kosten, ten haren laste kunnen nemen? Dat zij dan de opcenten, die op de onderscheidene landelijke belastingen, ten haren behoeve worden geheven, verminderen; iedere vermindering toch is aan de natie eene weldaad bewezen.

Maar de bezoldiging daargelaten, wanneer slechts het nut dezer ambtenaren blijkt, daaruit toch zal het best kunnen worden afgeleid, of het inderdaad wenschelijk te achten zij, eene of geene bezuiniging ten deze daar te stellen.

Wanneer van districts-commissarissen gesproken wordt, worden zij gewoonlijk vergeleken bij eenen trechter, waardoor de correspondentie gegoten wordt, welke er tusschen het gewestelijk en gemeentelijk bestuur plaats heeft. Dat dit waar is, blijkt duidelijk; die gelegenheid heeft om eene secretarie ten platte lande van nabij te beschouwen, zal zich overtuigen, dat de meeste aanschrijvingen van het provinciale bestuur, bij afschrift van den districts-commissaris, in het archief voorhanden zijn. In den regel, moeten de stukken, bij die ambtenaren van de besturen ontvangen wordende, onder de districts-commissarissen blijven berusten en den inhoud, naar gelang het onderwerp zulks medebrengt, in hunne briefwisseling met de provinciale autoriteit overnemen; dit overnemen zal zeker zijn, om het onderwerp in stijl te doen winnen, maar zal het dit ook ten aanzien van zakelijkheid, of kent welligt de districts-commissaris de belangen der gemeenten beter, dan het plaatselijk bestuur?

Volgens het reglement van bestuur ten plattenlande (zie dat van Gelderland artikel 70) zijn burgemeester en assessoren verpligt, minstens om de drie maanden de kas van den gemeente-ontvanger op te nemen. De districts-commissaris doet het bovendien, thans twee, vroeger viermaal 's jaars bij zijne inspectie, doch schrijft voor de opname te doen, vóór zijne komst; zijne verificatie is dus overtollig; of is het, dat het plaatselijk bestuur daartoe niet geschikt is, of is het ook soms het verlangen, dat deze het een of ander zal ontgaan zijn, om daarin eene reden te vinden het bestuur wegens weinig naauwgezetheid in het opvolgen van gegeven voorschriften te kunnen gispen.

Het is in Gelderland den districts-commissarissen opgedragen de buurtwegen tweemaal des jaars te schouwen; welk nut kan deze schouwing hebben? Immers het gemeente-belang brengt mede, dat de wegen in goeden staat worden gebragt en onderhouden; moet het plaatselijk bestuur dezelve in goeden staat brengen, dan toch zal het ook wel weten, wat daartoe gevorderd wordt, en het zegt niet veel, of de districts-commissaris dezelve wegen, in alle rigtingen bezoekt, om te zien, of ook hier of daar een takje aan heg of boom over den weg hangt. Is het bovendien niet vernederend voor het hoofd van het plaatselijk bestuur, dat hij, op aanschrijving van den districts-commissaris, dezen op eene door hem aan te wijzen plaats moet opwachten, om die schouwing mede te maken, en veelmaals de kleingeestigste aanmerkingen te hooren; want er moet toch het een of ander van gezegd worden.

Slechts drie artikelen van het reglement van bestuur ten plattenlande, spreken van districts-commissarissen. Dit reglement is van het jaar 1825. Acht jaren later, in 1833, werden eerst hunne werkzaamheden geregeld, bij een besluit van heeren gedeputeerde staten en wie deze beiden gelezen heeft, kan alleen voor de betrekking pleiten, wanneer hij of districts-commissaris is, of zulks wenscht te worden.

Tot hunne verificatie behoort *niet* de burgerlijke stand; het Burgerlijk Wetboek artikel 28 draagt zulks op aan het openbaar ministerie bij de arrondissements-regtbank. Of het nu ook mogelijk ware, een of ander opmerkenswaardigs in de daartoe betrekkelijke registers te vinden, worden dezen doorgebladerd, vergeleken, nagelezen; geboren, huwelijken en overledenen genoteerd, de bijlage met de registers geconfronteerd, op eene wijze, waarover veel te zeggen zoude vallen.

Het werk der nationale militie, de uitvoering der wetten daaromtrent gegeven, behoort bij het plaatselijk bestuur; wat te vragen of in te zenden is, wordt gedaan buiten des districts-commissaris tusschenkomst; alle correspondentie deze zaken betrekkelijk, geschiedt directelijk met den gouverneur.

Dit is evenzeer met het werk der schutterij; ook dit wordt buiten den districts-commissaris afgedaan.

In alle zaken, het schoolwezen betreffende, correspondeert het plaatselijk bestuur, buiten den districts-commissaris, directelijk met den schoolopziener.

Met den officier van de arrondissements-regtbank en met den kantonregter, behandelt de burgemeester de zaken wat justitie en politie aangaat; terwijl hij met eerstgenoemden ambtenaar bovendien al buiten den districts-commissaris, over datgene correspondeert, wat den burgerlijken stand betreft.

Wie maar eenigermate met den gang van het burgerlijk bestuur ten plattenlande bekend is, mag de vraag doen, wat toch, na het hiervorengenoemde, aan de districts-commissarissen opgedragen is; waarlijk niet veel meer, dan de comptabiliteit der gemeenten, de begrootingen en rekeningen, met veelal kleingeestige en bekrompene aanmerkingen aan het provinciale bestuur op te zenden, om van daar terug te ontvangen, en van de besturen opheldering dier aanmerkingen te vragen, ook autorisatie te verleenen tot dooding van aan besmettelijke ziekten lijdend vee.

De districts-commissaris kan en mag in niets beslissen. Artikel 155 der grondwet kent den plaatselijken besturen de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen toe; hij, is bij de grondwet onbekend; het is des konings wil, dat den plaatselijken besturen die vrije beschikking wordt opgedragen en toevertrouwd en al de uitgestrektheid, welke de bepaling der grondwet en andere wetten, maar eenigzins toelaten, — uitgedrukt bij het besluit van 1 maart 1831 n°. 14 — van geene districts-commissarissen wordt daar evenmin gewaagd, hunne dienstverrigtingen brengen geen gemak, geen nut, geen voordeel aan, hunne bezoldigingen zijn te besparen, vooral in een tijd, waar zooveel bespaard moet worden; door hen wordt veelmaals het werk noodeloos opgehouden, voor het minst niet bevorderd; een ondoelmatig gezag tusschen den gouverneur en het plattelandsch bestuur bij behouden, met deze betrekkingen op te heffen wordt des lands schatkist gestijfd, haar invloed op anders onafhankelijke personen gefnuikt, eensgezindheid bevorderd, welke om te gevallen niet zelden wordt verbroken, en aan de nuttigheid voornitzigt gegeven, dat het ernst is om aan bezuiniging vereenvouding te paren, waartoe ook andere vakken van bestuur evenveel aanleiding geven.

Advertentiën.

Op den 24sten September 1843, is te ARNHEM overleden de Heer *DIRK GERHARDUS* VAN *EMBDEN*, in den ouderdom van 59 Jaren en bijna acht maanden.

De handel in Thee, Koffij enz. door den overledene gedreven, zal door zijne kinderen onder het bestuur van zijnen Zoon D. G. VAN *EMBDEN worden voortgezet.*

§ § § Op heden 27sten September 1843, is door § § den Regter-Commissaris de tweede oproe- § ping tot de verificatie van de schulden in den Boedel van *SALOMO BRANDES*, te *Harderwijk*, gehandeld hebbende onder de firma van de *GEBROEDERS BRANDES*, bepaald op Dingdag den 24sten October 1843.

Mr. *G. A.* DE *MEESTER.*

† † † Bij onderhandsche akte geregistreerd † † *Arnhem*, den 19den September 1843, wa † van een uittreksel, overeenkomstig het vo schrift der Wet, op den 22sten dier maand ter Gr fie der Arrondissements-regtbank te *Arnhem* is in geschreven, is tusschen de Heeren *WESSE KNOOPS*, Apotheker en Chemist, en *HERM NUS EVERTS*, zonder beroep, beide te *Arnhem* wonende, eene VENNOOTSCHAP aangegaan, ond de Firma van *W. KNOOPS & COMP.*, ten do hebbende, om binnen gemelde Stad eene FABRIE op te rigten tot het vervaardigen van STIJFSEL AARDAPPELEN-MEEL, en in het algemeen van a les, waaromtrent de Vennooten te zamen mogte overeenkomen, alsmede het Handeldrijven in di Fabrikaten, zullende elk der Vennooten de teekenin der Firma hebben en bevoegd zijn ten name der Ven nootschap te handelen met opzigt van al wat tot d Vennootschap betrekking heeft, maar zal elke ve bintenis de oorzaak moeten inhouden en geene gel leeningen dan onder handteekening van beide Ven nooten kunnen geschieden. Deze Vennootschap is aa gegaan voor den tijd van vijf jaren, aanvang genome hebbende met 3 September 1841, en zal eindigen do het overlijden van een der Vennooten of anders o ultimo December 1846, mits de Vennooten elkande zes maanden voor laatstgemeld tijdstip te kennen ge ven, dat zij wenschen de Vennootschap niet langer doen voortduren, bij gebreke van welke kennisgevin de Vennootschap zal geacht worden, op dezelfde be dingen en voorwaarden op nieuw voor vijf jaren zijn aangegaan.

§ § § Door sterfgeval wordt te *Arnhem* teg § § primo Januarij 1844, ter overneming aan § geboden, eene sedert jaren aldaar gevestigd WIJN-AFFAIRE. De hierop reflecterende geli ven met franco-brieven onder Letter A, aan de Uitgever der *Arnhemsche Courant* te adresseren.

† † † Eene florisante solide FABRIEK, met o † † zonder AANHOORIGHEDEN, tevens met he † Drijven des LANDBOUWS annex, wordt te platte lande, door buitengewone omstandigheden *TER KOOP AANGEBODEN.*

Adres bij den Boekhandelaar *F. C. OEFFEL MAN*, *franco* onder Letter A. B. te *Zutphen.*

† † † Op een der voordeeligste standen der Sta § § *Zutphen*, wordt *TE KOOP AANGE* § *BODEN*, om dadelijk te aanvaarden, een hecht en wel doortimmerd HUIS, waarin seder lang onderscheidene WINKELNERINGEN met succe zijn uitgeoefend.

Narigt te bekomen bij Mr. *J. L. STEEN LACK*, Advokaat en Procureur te *Zutphen* Brieven Franco.

Gezamentlijk *UIT DE HAND T KOOP* een Schoon Bruin MERRIE PAARD, zeer goed gedresseerd onde het Zadel en in het Tuig, benevens een RIJTUIGJ MET TOEBEHOOREN. Te bevragen bij den Mr. Za delmaker VAN DER *SPEK* in de Koningstraat te *Arnhem.*

WOLSPIN, BREI, WEEF en VERWER

Te ZUTPHEN.

De Ondergeteekende de met roem bekende FA BRIEK van Wijlen *H. J. JONGBLOED* met derzelver *materiëel* en *personeel* overgenomen hebben de, neemt bij dezen de vrijheid zich bij alle begun stigers van den overledene ten minzaamste aan te bevelen.

Bij hem zullen steeds dezelfde deugdzame SAIJET TEN, BAAI, VIJFSCHACHT, OLIE-LAKEN GEBREIDE GOEDEREN, enz. enz. te bekomen zij en voorts gelegenheid zijn Wollenstoffen *te lat* VERWEN. Door deugdzame Goederen en eene pro te en solide behandeling hoopt hij hetzelfde vertro wen te verdienen als Wijlen *H. J. JONGBLOED* mogt genieten.

Zutphen, *26 sept. 1843.*

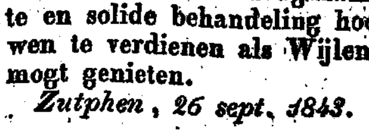
PANNEKOEK.

De Burgemeester der stad *Zutphen* acht zich ve pligt de boven omschrevene Fabriek, welke voortd rend tevens als Stedelijke Arm-inrigting blijft strekk aan de belanghebbenden aan te bevelen, als zi overtuigd houdende dat de Fabrijkant het aan gee pogingen zal laten ontbreken, om het in hem geste de vertrouwen te verdienen.

De Burgemeester voornoem

G. P. C. VAN *HEECKEREN.*

† † † Bij *G. BURGERS*, in het *Verg* † † *Schepel*, te *Arnhem*, is te bekomen † *Zeeuwsche* ZAAI-ROGGE, *tot civielen p*

BEKENDMAKING

AAN HET

REIZEND PUBLIE

De POSTWAGENDIENST, van *J. J. ARN* van *Arnhem* naar *Zutphen*, *vice versa*, zal taan, te beginnen met den 1sten October tot laatsten Maart aanstaande, dagelijks des morgen 8 ure van *Arnhem* naar *Zutphen* vertrekken, dat met den 17den October de Wagen in he gement *de Paauw*, bij *G. SPAEN*, in de straat, aankomen en afrijden zal.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdr